

Velitelská struktura a základní činnosti vojenských pozorovatelů v operaci MINUSCA

Command Structure and Basic Activities of Military Observers in Operation MINUSCA

Pplk. Ing. Jan Drozd

Abstrakt Příspěvek volně navazuje na články publikované ve *Vojenských rozhledech* v roce 2013 (*Vojenský pozorovatel Organizace spojených národů a Příprava vojenských pozorovatelů AČR před vysláním do operace*) a popisuje velitelskou strukturu vojenských pozorovatelů v operaci MINUSCA ve Středoafričské republice. V příspěvku je hlavní pozornost věnována popisu základních činností týmu vojenských pozorovatelů a jejich způsobu života v operaci. Cílem příspěvku je seznámit čitatele s organizační strukturou a základními parametry fungování vojenských pozorovatelů v operaci MINUSCA. Příspěvek je určen pro budoucí vojenské pozorovatele, vojenské pozorovatele, kteří budou vysláni do této operace, a lze jej taktéž využít při všeobecné přípravě vojenských pozorovatelů. Příspěvek upozorňuje na aktuálnost daného tématu.

Abstract The article is linked with two articles from 2013 (*United Nations military observer and Preparation of Military Observers of ACR before Dispatch for Operation*) and describes command structure of military observer in MINUSCA operation in Central African Republic. The article also deals with description of basic duties of the military observer team sites as well as some specifics of their live within the operation. The goal of the article is to provide information concerning structure and responsibilities of military observers in this operation. The paper is determined for future military observers, military observers deployed in MINUSCA operation as well as training purposes.

Klíčová slova Vojenský pozorovatel, Organizace spojených národů, operace, tým, operační prostředí.

Keywords Military Observer; United Nations; Operation; Team; Operational Environment.

ÚVOD

Z hlediska účasti České republiky v mírových operacích OSN je vojenským pozorovatelem důstojník AČR, zpravidla v hodnosti kapitán nebo major. Působí ve velice specifických podmínkách. Do těchto specifík lze zahrnout nejen náročné klimatické podmínky prostředí, ve kterém působí, ale taktéž diametrálně rozdílné kulturní prostředí. Samotný fakt, že vojenští pozorovatelé AČR působí pod hlavičkou mírových operací Organizace spojených národů (dále jen OSN), s sebou nese další specifika. Je obecně známo, že vojenský pozorovatel v operaci OSN působí na základě dvou principů. Prvním je skutečnost, která se může zejména vojákům zdát neuvěřitelná, že působí NEOZBROJEN. Druhým principem je absolutní NESTRANNOST. Což se opět může zdát poněkud nepochopitelné, a to zejména z důvodu, že všechny složky mírových operací OSN působí na základě mandátu, ve kterém může být zakotvena i podpora současné vlády daného státu.

Vojenský pozorovatel je v rámci operací OSN považován za experta, nikoliv za člena ozbrojených složek operace. Vykonává velmi důležitou práci zaměřenou primárně na sběr informací, které následně po analýze slouží jako kritické informace pro rozhodování velitele operace. Pro splnění úkolů spojených s činností vojenského pozorovatele je tedy nezbytně nutný velmi úzký kontakt se všemi aktéry ozbrojeného konfliktu a veřejného života. Z pohledu této skutečnosti se fakt, že vojenští pozorovatelé působí neozbrojeni, může skutečně zdát kontraproduktivní. Nicméně právě neozbrojenost vojenského pozorovatele se ve skutečnosti projevila jako obrovská devíza. Jako neozbrojený a nestranný příslušník operace vojenský pozorovatel nepředstavuje pro žádnou ze stran ozbrojeného konfliktu hrozbu.

Při řešení ozbrojených konfliktů a krizí v jednotlivých státech nepůsobí pouze jednotky OSN, ale i mnoho dalších klíčových aktérů. Jedná se zejména o samotné strany ozbrojeného konfliktu, zástupci vlád, místních organizací, zástupci samosprávy, národní a mezinárodní humanitární organizace. Právě vojenský pozorovatel od těchto aktérů získává důležité informace, a fakt, že je neozbrojený, je při jednání s nimi velmi důležitý.

Nicméně v nově vznikajících operacích se lze setkat s problémem, že jsou vojenští pozorovatelé vnímáni jako součást ozbrojených jednotek OSN. Zejména místním obyvatelstvem a mnohdy i stranami ozbrojeného konfliktu. Proto je velmi důležité, aby roli vojenských pozorovatelů správně vnímaly všechny zúčastněné strany.

Působení vojenských pozorovatelů v operacích OSN je diametrálně odlišné od působení kontingentů AČR. Celý příspěvek je zaměřen zejména na objasnění systému velení vojenských pozorovatelů v operaci. Je pochopitelné, že v jednotlivých operacích OSN může být tento systém mírně rozdílný, proto je v příspěvku použit příklad systému velení v nejnovější operaci OSN *United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Central African Republic* (MINUSCA), kde v letech 2014 a 2015 autor působil právě na pozici vojenského pozorovatele. Tato operace byla autorizována rezolucí rady bezpečnosti OSN číslo 2149, na základě které dne 15. Zář 2014 operace MINUSCA převzala odpovědnost od operace Africké unie MISCA. Mapa Středoafričké republiky s rozmístěním jednotek OSN je uvedena níže.

V současné době vysílá AČR vojenské pozorovatele pouze v omezené míře. Jedná se o dva vojenské pozorovatele v operaci *United Nations Assistance Mission in Afghanistan*,

Schéma 1: Mapa Středoafričké republiky a rozmístění jednotek OSN

Zdroj: www.un.org

tři vojenské pozorovatele v operaci *United Nations Organization Stabilization Mission in the Democratic Republic of the Congo* (MONUSCO), tři vojenské pozorovatele v již zmíněné operaci MINUSCA a jednoho vojenského pozorovatele v operaci *United Nations Mission in Kosovo* (UNMIK). Nicméně na základě měnící se zahraniční politiky České republiky lze předpokládat, že se angažovanost AČR v operacích OSN bude zvyšovat. Lze predikovat, že se zvýší nejen počet vojenských pozorovatelů v těchto typech operací, ale i počet vojáků působících na pozicích důstojníků mezinárodních štábů. Důkazem této tendence je vyslání tří expertů-vojáků do nejstarší operace OSN *United Nations Disarmament Observer Force* (UNDOF) na Golanských výšinách.

STRUKTURA VELENÍ

V operaci MINUSCA je nejvyšším velitelem vojenských pozorovatelů zástupce velitele operace. Jedná se o důstojníka v hodnosti generálmajora, který je plně odpovědný za činnost vojenských pozorovatelů v operaci. Pro samotnou realizaci velení a řízení je v této operaci zřízeno oddělení vojenských pozorovatelů, v jehož čele je senior vojenských pozorovatelů, zpravidla v hodnosti podplukovníka nebo plukovníka. Toto oddělení je přímo podřízeno zástupci velitele operace.

1.1 Oddělení vojenských pozorovatelů na velitelství operace

Senior vojenských pozorovatelů, který je velitelem tohoto oddělení, je zpravidla důstojník, který na základě standardního operačního postupu (dále jen SOP) je důstojníkem se zkušeností ve funkci vojenského pozorovatele v jiné operaci, nebo alespoň s čtyřměsíční zkušeností na stejné pozici v dané operaci. Jeho základním úkolem je řízení celého oddělení a přímo odpovídá zástupci velitele operace za činnost vojenských pozorovatelů v operaci. Musí být schopen poskytovat aktuální informace od vojenských pozorovatelů a zároveň slouží jako poradce zástupce velitele operace. Je nutné konstatovat, že v mnoha ohledech se některé funkce v operacích OSN obsazují na základě „politického zadání“, což v době působení autora v operaci MINUSCA plně platilo. Výše popisovaná pozice byla obsazena podplukovníkem z Mauretánie, který vzhledem k tomu, že to byla jeho první operace, neměl žádné zkušenosti s prací vojenských pozorovatelů. I tak může vypadat realita a vojenští pozorovatelé AČR musí být na podobné situace připraveni.

Samotná skupina vojenských pozorovatelů je složena ze tří důstojníků v hodnostech majorů, nebo kapitánů, kteří by stejně jako jejich velitel měli mít zkušenost z působení ve funkci vojenského pozorovatele. Jejich hlavní úkoly jsou zejména:

- plnit operační úkoly vydané zástupcem velitele operace,
- shromažďovat a parciálně vyhodnocovat hlášení z oddělení vojenských pozorovatelů na jednotlivých sektorech a v mimořádných případech přímo od týmů vojenských pozorovatelů,
- poskytovat plnou asistenci všem ostatním oddělením velitelství operace ve vztahu k vojenským pozorovatelům (personální oddělení, finanční oddělení, oddělení logistiky, operační oddělení, humanitární sekce atd.),
- plně realizovat příchody a odchody vojenských pozorovatelů do a z operace (tzv. „*check in*“ a „*check out*“ procesy),
- vést personální dokumentaci všech vojenských pozorovatelů,
- plně zabezpečovat veškeré náležitosti vojenských pozorovatelů (finanční, logistické atd.),
- řešit repatriace (jak ze zdravotních, tak z disciplinárních důvodů),
- zabezpečovat výcvik nově přicházejících vojenských pozorovatelů (tzv. „*induction training*“)
- navrhovat rozmístění týmů vojenských pozorovatelů v prostoru operace.

Ke splnění těchto úkolů jsou v rámci oddělení vojenských pozorovatelů jednotlivým důstojníkům přiděleny pozice s konkrétní odpovědností a povinnostmi.

1.2 Oddělení vojenských pozorovatelů v sektoru

Vzhledem k tomu, že operace MINUSCA je administrativně rozdělena do tří sektorů (sektor Západ, Střed a Východ), jsou mnohé administrativní a operační úkoly delegovány na tři **oddělení vojenských pozorovatelů na velitelství sektorů**. Požadavky a složení těchto oddělení jsou obdobné jako u oddělení vojenských pozorovatelů na velitelství

operace. Jednotliví vedoucí oddělení v sektorech navíc plní důležitou roli styčného prvku mezi vojenskými pozorovateli v sektoru a velitelem sektoru. Tato úloha se v některých ohledech projevila jako velice důležitá, a to zejména z důvodu nestrannosti týmu vojenských pozorovatelů. Vojenští pozorovatelé jsou z titulu své funkce povinni hlásit veškeré události, včetně porušování disciplíny příslušníků operace OSN. I ve vztahu k operačním úkolům ozbrojených složek operace OSN je tato koordinační úloha velmi důležitá. V mnohých případech jsou právě vojenští pozorovatelé zdrojem důležitých informací o činnosti ozbrojených skupin, které si vyžadují okamžitou reakci ozbrojených složek.

2. TÝM VOJENSKÝCH POZOROVATELŮ

Dislokace a složení jednotlivých týmů vojenských pozorovatelů je rozhodnutím velitele operace. Toto rozhodnutí je realizováno na základě doporučení zástupce velitele operace. Jednotlivé týmy jsou přímo řízeny oddělením vojenských pozorovatelů v sektorech a ve specifických případech přímo oddělením vojenských pozorovatelů na velitelství operace.

Tým vojenských pozorovatelů je zpravidla složen ze šesti příslušníků, přičemž jeden je určen jako velitel týmu. Velitel týmu je plně odpovědný za veškerou činnost týmu, za patrolovací činnost, hlášení, administrativu i operativu. Je přímo nadřízený členům týmu. Každému vojenskému pozorovateli, který je určen do daného týmu, je stanovena jeho odpovědnost a povinnosti. Nad rámec povinností vyplývajících z pozice vojenského pozorovatele má každý člen týmu určenu oblast, za kterou je odpovědný (personální, logistická, operační atd.). Základním pravidlem při složení týmu je skutečnost, že v jednom týmu by neměli být dva příslušníci stejné národnosti. Stejně tak je snaha týmy skládat tak, aby byly co nejvíce duhové tzv. RAINBOW EFEKT. V podstatě to znamená, aby v týmech byly příslušníci rozdílných národností, ras ale i náboženského vyznání.

Přestože se tato organizace týmu může na první pohled zdát direktivní, v praxi tomu tak není. Vzhledem k povaze a specifičnosti činnosti vojenských pozorovatelů je v rámci týmů uplatňován přístup tzv. „*No rank mission*“, což v praxi znamená, že členové týmu vojenských pozorovatelů spolupracují na bázi kolektivního rozhodování a přístupu. Toto se opět může zdát ve vojenské organizaci nelogické, nicméně povaha činnosti vojenského pozorovatele to vyžaduje. Vojenští pozorovatelé se mnohdy dostávají do nebezpečných a svízelných situací, které často vyžadují spíše diplomatické řešení než rigidní vojenský přístup. Proto je atmosféra v týmu, jeho činnost a organizace velice důležitá.

Dalším velice zásadním specifikem působení týmů vojenských pozorovatelů je skutečnost, že se tyto týmy snaží maximálně přiblížit místnímu obyvatelstvu. K tomuto slouží i fakt, že vojenským pozorovatelům není poskytnuto standardní ubytování, ale týmy si musí najít ubytování samy. Vojenští pozorovatelé jsou nuceni platit si veškeré služby s tímto spojené. Pochopitelně k tomuto účelu jsou vojenským pozorovatelům měsíčně vypláceny finanční náhrady (příspěvek na ubytování, jídlo a vedlejší výdaje), které je kalkulovány na každého člena týmu a den. Z těchto prostředků si vojenští pozorovatelé platí veškeré náklady související s ubytováním a stravou.

V praxi se tak lze setkat se situací, kdy si tým pronajme dům, zaměstná některé místní obyvatele, kteří se starají o jeho potřeby, eventuálně o přípravu stravy. I toto lze považovat za minimálně zvláštní, nicméně praxe opět potvrdila, že na takovéto týmy vojenských pozorovatelů místní obyvatelstvo, ale i různí členové ozbrojených skupin nahlíží skutečně jako na nezávislé příslušníky operace separované od ozbrojených složek operace OSN. V takovém případě je podstatně jednodušší získat důvěru místního obyvatelstva a všech zainteresovaných stran, včetně důležitých informací.

Výše popsaná organizace týmu vojenských pozorovatelů podléhá přesným pravidlům, zejména ve vztahu k bezpečnosti. Ubytování musí zajišťovat minimální požadavky, musí být zpracovány evakuační plány, zajištěno nepřetržité spojení s ozbrojenými složkami operace OSN atd. V mnoha případech toto nelze realizovat a týmy jsou z bezpečnostních důvodů ubytovány na základně jednotek OSN.

2.1 Logistické vybavení týmu

Na základě stanovených pravidel by každý tým měl být zabezpečen pro svou činnost materiálem uvedeným v následující tabulce č. 1.

Tabulka č. 1: Seznam materiálu přiděleného týmu vojenských pozorovatelů (varianta)

P. č.	Materiál	Počet (ks., spr.)
1.	HF radiostanice pro operační místnost	1
2.	HF MAIL (Internet)	1
3.	HF mobilní radiostanice (ve vozidlech)	2
4.	Satelitní telefon	1
5.	Pevná linka	1
6.	FAX	1
7.	Kopírka	1
8.	Tiskárna	1
9.	Generátor	2
10.	Lednička	1
11.	GPS navigace	2
12.	Stolní počítač	2
13.	Dalekohled	2
14.	Přenosný počítač	1
15.	Vozidlo 4 × 4	2
16.	Záložní zdroj elektrické energie	2
17.	Naviják	2

V tabulce je uvedena varianta minimálního složení a počtu materiálu k zabezpečení činnosti týmu.

Tento materiál musí být k dispozici pro zajištění činnosti vojenských pozorovatelů a jejich bezpečnosti. Opět se jedná o materiál, který je uveden v SOP, nicméně realita může být mnohdy rozdílná. Zejména v nově vznikajících operacích, mezi něž MINUSCA patří, je logistické zabezpečení na velice špatné úrovni. Jednotliví členové týmu musí být zabezpečeni balistickou ochranou, což v této operaci není, protože jednoduše není dostatek těchto prostředků. Stejně tak mnohé nově vzniklé týmy v operaci MINUSCA byly vyslány do místa svého působení dokonce bez vozidel a patrolovací činnost musela být realizována pouze pěší, eventuálně ve spolupráci s kontingenty. Některé týmy doposud nemají zajištěno spojení s velitelstvím a k tomu, aby mohli vojenští pozorovatelé zasílat hlášení, musí mnohdy cestovat desítky kilometrů k nejbližšímu kontingentu.

Je však nutné konstatovat, že takováto situace v operaci není typická a již za působení autora doznala pozitivních změn. Ve většině operací OSN, které jsou již déletrvající, je logistické zabezpečení na velice dobré úrovni.

2.2 Činnost týmu vojenských pozorovatelů

Samotná činnost týmu vojenských pozorovatelů je realizována na základě základních dokumentů (SOP atd.) konkrétní operace. Primární činností vojenských pozorovatelů je shromažďování informací. Tyto informace jsou shromažďovány zejména v rámci patrolování.

Patrolování

Člen týmu, který je operačním důstojníkem týmu, zpracovává týdně *plán patrol*, který je následně schválen velitelem týmu a zaslán na oddělení vojenských pozorovatelů v sektoru. Při plánování patrol týmu je nutné vycházet zejména z aktuální situace v prostoru působení každého týmu. Pro představu, prostor působení týmu může být prostor přibližně 50 × 50 km. Nicméně mnohdy je tento prostor limitován sítí komunikací, která je v těchto oblastech na velmi špatné úrovni. Důsledkem toho je, že některé oblasti v rámci působení daného týmu jsou nedosažitelné. Přesto je z těchto oblastí možné získat relevantní informace a to zejména díky fluktuaci a pohybu místního obyvatelstva.

Týdenní plán patrol je zásadním dokumentem, na základě kterého se řídí činnost týmu. Příklad týdenního plánu patrol je uveden v tabulce č. 2. Jedná se o originální dokument pocházející z operace MINUSCA a z toho důvodu je v anglickém jazyce. +

Tabulka č. 2: Příklad týdenního plánu patrol

	Date/time	Patrol location	Patrol team	Duty officer	Stand By
1	03 November Monday	KAGA BANDORO NGOs 04 KM NE	Lt Col- Galo GUEVARA – Patrol Leader Maj. Sena KUNAWOTOR – Driver UN 27516 Maj Jan DROZD – Driver UN 27517 Maj.- Shadrack NDAYISHIMIYE Member	Maj. Emmanuel NGABIRE	
2	04 November Tuesday	MENGUI 09 KM. S.	Maj Jan DROZD – Patrol Leader Maj. Emmanuel NGABIRE – Driver UN 27516 Maj.- Shadrack NDAYISHIMIYE – Driver UN 27517 Lt Col- Galo GUEVARA – Member	Maj. Sena KUNAWOTOR	
3	05 November Wednesday	MOCONKI 10.3 KM E	Maj Sena KUNAWOTOR – Patrol Leader – Maj. Shadrack NDAYISHIMIYE – Driver UN 27516 Lt C. Galo Guevara – Driver UN 27517 Maj.- Emmanuel NGABIRE – Member	Maj Jan DROZD	
4	06 November Thursday	POPO II 5.8 KM N	Maj. Shadrack NDAYISHIMIYE Leader Maj. Sena KUNAWOTOR – Driver UN 27516 Emmanuel NGABIRE – Driver UN 27517 Maj. Jan DROZD - Member	Maj. Lt.C. Galo GUEVARA	
5	07 November Friday	BUBU 7.6 KM E	Maj. Emmanuel NGABIRE – Patr Leader Maj. Jan DROZD – Driver UN 27516 Lt C. Galo Guevara – Driver UN 27517 Maj. Sena KUNAWOTOR – Member	Maj. Shadrack NDAYISHIMIYE.	
6	08 November Saturday	KAGA BANDORO TOWN 3 KM NE	Lt Col- Galo GUEVARA – Patrol Leader Maj. Sena KUNAWOTOR – Driver UN 27516 Maj Jan DROZD – Driver UN 27517 Maj.- Shadrack NDAYISHIMIYE – Member	Maj. Emmanuel NGABIRE	
7	09 November Sunday	KAGA BANDORO CAMP	Security meeting		

Jak je z uvedeného příkladu patrné, v plánu je uvedeno datum a den, místo realizace patroly, určení funkcí jednotlivým členům týmu a určení službu operačního důstojníka týmu. Cílem každé patroly je zjištění relevantních informací o situaci v dané oblasti. Jedná se zejména o pohyb a výskyt ozbrojených skupin, informace civilního a humanitárního charakteru.

Zuvedeného příkladu týdenního plánu patrol se může zdát, že patroly nejsou příliš dlouhé. Nicméně v momentě, kdy si uvědomíme, že stav komunikací v oblasti působení tohoto týmu byl na velice špatné úrovni a průměrná rychlost vozidla při přesunu byla okolo 5 km za hodinu, je uvedená kilometráž lépe pochopitelná.

V rámci patroly je určena role každému jejímu členu. Povinnosti vyplývající z těchto rolí jsou následující:

- **Patrol leader (velitel patroly)** – již z názvu (leader) je patrné, že se nejedná o typického velitele patroly, tak jak jej známe z jiných operací. *Patrol leader* je odpovědný za realizaci celé patroly, je hlavním mluvčím patroly, eventuálně určí, kdo jednání povede. Řídí úvodní brífink před zahájením patroly a debriefing po ukončení patroly. Zpracovává společně se členy patroly hlášení z patroly a předkládá jej veliteli týmu.
- **Řidič** – je odpovědný za přípravu vozidla před zahájením patroly a zabezpečuje údržbu po ukončení patroly. Je odpovědný za navázání komunikace se službu konajícím důstojníkem, který zůstává v operační místnosti týmu.
- **Člen patroly** – plní úkoly zadané velitelem patroly. Zpravidla udržuje komunikaci se službu konajícím důstojníkem v průběhu přesunu a provádí zápis v průběhu vedení jednání. Nicméně úloha tohoto člena patroly se může lišit.
- **Operační důstojník týmu** – je vojenský pozorovatel, který se samotné patroly neúčastní a udržuje komunikaci s patrolou. Zapisuje jednotlivá hlášení patroly o průjezdu kontrolními body a eventuálně řídí koordinaci s oddělením vojenských pozorovatelů při řešení nenadálých a mimořádných událostí. V případě nutnosti vyžaduje podporu nejbližšího ozbrojeného kontingentu.

Ve většině případů patrol je součástí patrolovacího týmu i **tlumočník** do místních jazyků. V uvedeném příkladu plánu patrol není z důvodu jeho neexistence. Tlumočníci byli najati až několik měsíců po vyslání týmu pozorovatelů. Z toho vyplývá i velice podstatné omezení, se kterým se tým musel vypořádat, a to je právě schopnost komunikace s místním obyvatelstvem. Vzhledem k tomu, že operace MINUSCA probíhá ve Středoafričké republice, kde je oficiálním jazykem francouzština, bylo nutné do týmů integrovat i rodilé mluvčí (převážně z Afrických zemí, jako Rwanda, Burundi, Senegal, Kamerun atd.), což se pochopitelně muselo odrazit i při plánování patrol.

Zásady patrolování

Při patrolování se dle SOP mají využívat obě vozidla týmu. Nicméně v uvedeném příkladu je plánováno pouze jedno vozidlo, protože tým druhým vozidlem ještě nedisponoval. Vzhledem ke stavu vozovek se běžně stává, že jsou vozidla nepojízdná a jejich oprava vyžaduje jistý čas. Z toho důvodu může dojít k realizaci patrol pouze jedním vozidlem.

Patroly vojenských pozorovatelů jsou klasifikovány jako nezávislé. To znamená, že vojenští pozorovatelé patrolují samostatně, bez doprovodu ozbrojených složek. Tato situace se stejně jako neozbrojenost může zdát nepochopitelná, nicméně vzhledem k charakteru činnosti vojenských pozorovatelů je to skutečnost, která se osvědčila. Bylo evidentní,

že místní obyvatelstvo stejně jako členové rebelských skupin jsou k samotným vojenským pozorovatelům daleko otevřenější a sdílnější. Pochopitelně v případě dlouhé patroly, tedy patroly přesahující do druhého dne, a při patrolách do míst se zvýšeným bezpečnostním rizikem se vojenským pozorovatelům přiděluje ozbrojený doprovod.

Samotné patrole předchází brífink, kdy velitel patroly seznámí všechny zúčastněné, včetně službu konajícího důstojníka, se všemi relevantními informacemi. Jde zejména o cíl patroly, který může být obecný, eventuálně v případě stanoveného úkolu specifický. Pro příklad lze uvést zjištění informací o pohybu konkrétní osoby, vyšetřování incidentu atd. Dále je součástí brífinku seznámení s osou přesunu, včetně nebezpečných míst a určení kontrolních bodů.

V průběhu přesunu je nutné věnovat pozornost okolí a pozorovat situaci okolo komunikace. V mnohých případech se takto lze vyhnout nebezpečným situacím. Dále určená osoba průběžně hlásí operačnímu důstojníkovi týmu průjezd jednotlivými kontrolními body. Po dosažení cíle musí osoba zodpovědná za komunikaci nahlásit příjezd na místo a zahájení jednání. V tomto období je zpravidla patrola dostupná pouze na satelitním telefonu, protože všichni členové patroly se podílí na jednání. Samotný průběh jednání je veden velitelem patroly eventuálně osobou jím určenou. Jednání musí mít charakter přátelské konverzace s cílem zjistit potřebné informace. K tomu slouží různé techniky, se kterými jsou vojenští pozorovatelé seznámeni v rámci přípravy.

Po návratu z patroly velitel patroly organizuje debřífink za účasti všech členů týmu, kde se sumarizují zjištěné informace a postřehy jednotlivých členů patroly. Na základě tohoto je zpracováno hlášení, které se po schválení velitelem týmu odešle na oddělení vojenských pozorovatelů na sektoru. Součástí hlášení jsou informace ze všech oblastí (personální, logistické atd.) a také grafické přílohy, eventuálně fotografie. Nejdůležitější část denního hlášení jsou informace týkající se vojenské a civilní situace (body 2. a 3. Denního hlášení) patrolované oblasti. Příklad znění těchto informací je uveden níže:

MILITARY INFORMATION

The team conducted joint patrol to BOTO 2 (10 km W of Kaga Bandoro) village in order to verify information about yesterday's case.

On the way to BOTO 2 village the team interacted with Mr. NDEREMANJI BENJAMIN deputy chief of ZEFIU village (5km W of Kaga Bandoro), who informed the team that yesterday unspecified ANTI BALAKA elements tried to open negotiation with MBORORO, in order to stop their activities. The MBORORO frequently disturbed local population by destroying their agricultural fields. Mr. NDEREMANJI BENJAMIN added that later on the day approximately FOUR pickups and FOUR motorbikes with heavily armed EX SELEKA elements came to village in order to protect MBORORO cows claiming that cows are EX SELEKA properties. As a result of this incident ONE villager named Mr. DAMBETI KEVIN from ZEFIU village and ONE unknown man from NDOKOYORO village (1 km E from ZEIFU village) were killed (shot). The TWO corps were already buried.

The team also interacted with ANTI BALAKA adviser Mr. METEFARA NGOIJI SERAPHIN (see attached letter of authorization for his appointment) in BOTO 2 village (10 km W of Kaga Bandoro), who informed the team, that ANTI BALAKA deserters living in Kaga Bandoro IDP camp committed violence against MBORORO elements nearby Kaga Bandoro. Based on the observation he was not willing to disclose what kind of violence formal ANTI BALAKA element committed as well as whether they were armed. He also informed the team that subsequently EX SELEKA element took revenge against local population in several villages on western Kaga Bandoro axis. He informed the team that EX SELEKA shot to dead or wounded following numbers of locals:

KUDUWESE village – TWO killed

BUGENE village – ONE killed

DOUKOUMBE 1 village – ONE killed

DOUKOUMBE 2 village – TWO killed

MBA village – ONE killed

BOLAFE village – ONE wounded

BOTO 1 village – ONE wounded

The wounded villager were transmitted to Kaga Bandoro by ICRC NGO. All bodies were buried. (See attached picture of ONE grave). Mr. METEFARA NGOIJI SERAPHIN also confirmed TWO killed person in ZEFIU village. Based on the teams' observation Mr. METEFARA NGOIJI SERAPHIN seemed to avoid some answers in order to protect ANTI BALAKA elements.

The team also interacted with Mr. ABDIKE MEZODE OSEE in BOTO 2 village, who informed the team that previously mentioned ANTI BALAKA deserters were not deserters but regular ANTI BALAKA members from BOTO 2 village, who intentionally went to Kaga Bandoro to forcefully take MBOROROs cows. This statement Mr. ABDIKE MEZODE OSEE made when ANTI BALAKA adviser was not present. He also mentioned that EX SELEKA came by SEVEN pickups and 15 motorcycles. They were heavily armed. He was not able to provide exact number of EX SELEKA elements, however he mentioned that A LOT.

The team also interacted with another villager from BOTO 2 village who does not revealed his name, who informed the team and partially confirmed previous information that ANTI BALAKA elements went to Kaga Bandoro to forcefully take MBORORO cows. As a revenge many EX SELEKA members went to the western axis of Kaga Bandoro (known as an ANTI BALAKA area) and dismounted went through villages intentionally targeting local population. EX SELEKA members did not tried to recognized ANTI BALAKA elements and killed only civilians, who were not able to escape.

TEAM SITE CONCLUSION:

Based on the gathered information the team assumed the sequences of this case as follow:

ANTI BALAKA elements from BOTO 2 village on 27th January 2015 in the morning went to Kaga Bandoro intentionally and forcefully tried to take MBORORO cows. As a result from north (DSR from 27th JAN 2015) EX SELEKA went to the western axis of Kaga Bandoro with intention to take revenge. Heavily armed EX SELEKA dismounted from at least FOUR vehicles and motorbikes (exact number not known due to different information) and went through above mentioned villages killing innocent civilians. The revenge took reportedly from 11.45 to 15.00 hours. As a result NINE civilian were killed and TWO were wounded.

It is necessary mentioned that as it was many times reported the biggest problem in the area seems to be armed MBORORO elements closely linked to EX SELEKA in the area, who are all around KAGA BANDORO are destroying locals agricultural fields and cause significant problems including lack of food. The local population is gradually losing patience, which could create problem in future.

CIVILIAN INFORMATION:

The team also observed movement of local population from this area towards Kaga Bandoro, with their properties (see attached photo). The above mentioned villages are currently abandoned and locals are either in Kaga Bandoro IDP camp or in bushes around the villages.

ZÁVĚR

Činnost vojenského pozorovatele je opravdu velmi specifická a diametrálně odlišná od činností vykonávaných v rámci kontingentů. Bývalý Generální sekretář OSN prohlásil: *"Práce vojenského pozorovatele není pro vojáky, ale jen vojáci jsou ji schopni vykonávat"*. V tomto citátu se skrývá obrovská pravda. Již z popsaného lze pochopit, že vojenský pozorovatel v některých situacích nemůže reagovat jako vycvičený voják a v jiných naopak musí. Specifičnost, rozmanitost a náročnost této funkce vyžaduje zvláštní přístup při výběru a přípravě vojenských pozorovatelů.

Vojenští pozorovatelé AČR jsou zpravidla hodnoceni svými nadřízenými v operaci velmi kladně a jsou považováni za skutečné experty a profesionály. To přispívá nejen k vysoké prestiži, ale taktéž k pozitivnímu hodnocení České republiky na mezinárodní scéně. Vzhledem k měnícímu se postoji Vlády České republiky k angažovanosti AČR, eventuálně Policie České republiky v operacích pod hlavičkou OSN, tato tematika nabývá na významu.

Samotný výběr a systém přípravy vojenských pozorovatelů si zaslouží podrobnou analýzu. Výsledky lze použít i k přípravě kontingentů a příslušníků štábů vysílaných do těchto typů operací, které jsou výrazně odlišné od operací regionálních organizací, jako je Evropská Unie či NATO.

DALŠÍ POUŽITÉ ZDROJE

- [1] „*Handook on United Nations Multidimensional Peacekeeping Operations*“, New York, Department of Peacekeeping Operations, 2003
- [2] Oper-1-5. „*Nasazení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany do zahraničních operací*“. Praha: Ministerstvo obrany, 2014.
- [3] „*The Core Pre-deployment Training Materials*“ (CPTM) Department of Peacekeeping Operations/Training and Evaluation Service, New York 2009
- [4] „*United Nations Military Observers Handbook*“, New York, Department of Peacekeeping Operations/Training, 2001.

Autor: *Pplk. Ing. Jan Drozd, nar. 1976, Univerzita obrany (2006), obor logistika AČR. V létech 2003-2011 pracoval na velitelských a štábních funkcích u střediska obsluhy výcvikových zařízení Dědice a u praporu zabezpečení Vyškov. V létech 2007-2008 působil jako vojenský pozorovatel misi OSN MONUC v Demokratické republice Kongo a v letech 2014-2015 v operaci MINUSCA na pozici senior vojenských pozorovatelů. V letech 2011-2012 pracoval na funkci náčelník skupiny vševojskové taktiky na VeV-VA Vyškov. V roce 2012 působil na společném operačním centru v rámci ISAF v Afghánistánu. V současné době působí jako vedoucí skupiny taktiky a přípravy jednotek na katedře taktiky Univerzity obrany Brno.*

Revizionistické velmoci ohrožují mezinárodní bezpečnostní uspořádání a rozdmýčávají ozbrojené konflikty v sousedních zemích. Konfrontace této hrozby má výrazně multilaterální rozměr v rámci spojeneckého systému NATO. Armáda ČR musí být efektivní a spolehlivou posilou kolektivního aliančního obranného úsilí schopnou v případě potřeby naplnit závazky ČR vůči jejím spojencům. Narůstá tak význam naplňování čl. 3 Washingtonské smlouvy. K naplnění tohoto závazku si AČR udrží schopnost rozvinutí do válečné struktury s využitím mobilizace a schopnost bojového působení pod národním velením.

Armáda ČR dlouhodobě buduje schopnosti využitelné k řešení místních a regionálních konfliktů na periferii Evropy a v jejím okolí a poskytuje síly a prostředky do mezinárodních stabilizačních a mírových operací vyplývajících z mezinárodního krizového řízení zajišťovaného v rámci NATO, EU, OSN a dalších mezinárodních organizací. Schopnosti potřebné pro plnění těchto úkolů jsou ve značné míře totožné se schopnostmi potřebnými pro příspěvek ČR ke kolektivní obraně spojenců.

Koncepcí výstavby AČR 2025